

PRÁVNÍ STANOVISKO

k otázce splnění povinnosti očkovat se proti onemocnění covid-19 vyplývající pro zaměstnance z vyhlášky č. 466/2021 Sb. ze dne 7.12.2021, která novelizovala vyhlášku č. 537/2006 Sb., o očkování proti infekčním nemocem, ve znění pozdějších předpisů

Zadavatel: XX

Zpracovatel: JUDr. Vladana Vališová, LL.M., advokátka, ev. č. ČAK 3007,
se sídlem Balbínova 1093/27, 120 00 Praha 2

Datum vypracování: 10.01.2022

Počet stran: 8

K provedení právního stanoviska zadavatel uvedl následující:

Zaměstnavatel zadavatele je toho názoru, že povinností zaměstnance dle vyhlášky č. 466/2021 Sb. (dále jen „*Vyhláška*“) je podstoupit minimálně dvě dávky očkování proti onemocnění covid-19 tak včas, aby se mu do 28.02.2022 stačily vytvořit protilátky, tedy aby podstoupil poslední očkovací dávku nejpozději dne 14.02.2022. Aby zaměstnanec v souladu se souhrnem údajů o přípravku (dále jen „*SPC*“) vakcín používaných k očkování proti covid-19 v ČR stihl tuto povinnost splnit, podle názoru zaměstnavatele je třeba, aby první očkovací dávku podstoupil do 15.01.2022. Zaměstnavatel zadavatele má za to, že pokud první dávku zaměstnanec v této lhůtě nepodstoupí, zaměstnavatel s ním může ke konci ledna ukončit pracovní poměr výpovědí, neboť na konci února nebude splňovat podmínky pro výkon práce a zaměstnavatel si bude muset hledat jiného zaměstnance.

Úkolem zpracovatele je, aby osvětlil následující otázky:

1. Je požadavek zadavatelova zaměstnavatele ohledně povinnosti podstoupit očkování v termínech jím určených po právu?
2. Je povinnost zaměstnance očkovat se proti covid-19 povinností absolutní? Neexistují z této povinnosti žádné výjimky?
3. Je v souladu s právem požadavek na určení intervalů mezi dávkami a přeočkováním podle SPC?
4. Existují další důvody pro to se domnívat, že Vyhláška je v rozporu se zákonem? Pokud ano, mohlo by to mít nějaké závažné konsekvence?

Na podkladě shora uvedených skutečností zpracovatelka předkládá následující stanovisko:

1. Je požadavek zadavatelova zaměstnavatele ohledně povinnosti podstoupit očkování v termínech jím určených po právu?

Co se týče zaměstnanců dosud neočkovaných, podle čl. II odst. 3 Vyhlášky se mají fyzické osoby z vybraných profesních skupin **podrobit očkování proti covid-19 do 28. 2. 2022**, aniž by normotvůrce (Ministerstvo zdravotnictví) uvedl, co pod pojmem „*podrobit se*“ rozumět. Zpracovatelka se domnívá, že kdyby bylo jeho úmyslem určit povinnost dokončit základní očkování i přeočkování do 28. 2. 2022, výslovně by tak uvedl. O „*dokončení*“ očkování se ve Vyhlášce pojednává např. v čl. I. § 10a odst. 3, v čl. II. odst. 2 či odst. 4 téže Vyhlášky. Z toho lze vyrozumět, že normotvůrce rozlišuje výrazy „*podrobit se*“ a „*dokončit*“. Zpracovatelka tedy dovozuje, že pod pojmem „*podrobit se*“ se rozumí, že fyzická osoba svolí s tím, aby jí byla aplikována první dávka očkování. Tomuto výkladu svědčí i výklad prostý jazykový, kdy „*podrobit se*“ (perfectum) má význam podstoupit úkon jednorázově, zatímco „*podrobovat se*“ (imperfectum) by znamenalo podstoupit výkon opakovaně. S ohledem na výše uvedené má zpracovatelka za nepochybné, že **fyzická osoba podle čl. I., § 10a odst. 1) Vyhlášky svou povinnost podrobit se očkování proti covid-19 splní i tehdy, nechá-li si aplikovat první dávku příslušné očkovací látky dne 28.2.2022.**

Nátlak na zaměstnance, aby se první dávkou vakcíny proti covid-19 naočkovali kdykoli dřív, a to pod pohrůžkou ukončení pracovního poměru výpovědí, je dle názoru zpracovatelky jednáním protiprávním. Výpověď, kterou by zaměstnavatel dal zaměstnanci z důvodu odmítnutí vakcinace před 28.2.2022, by byla dle názoru zpracovatelky daná neplatně. K neplatnosti by nutně musely přispět i další níže uvedené důvody.

2. Je povinnost zaměstnance očkovat se proti covid-19 povinností absolutní? Neexistují z této povinnosti žádné výjimky?

V ust. § 46 odst. 2 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví (dále jen „ZOVZ“) se uvádí: „*Pravidelné a zvláštní očkování se neprovede při zjištění imunity vůči infekci nebo zjištění zdravotního stavu, který brání podání očkovací látky (kontraindikace).*“ V ust. § 46 odst. 6 ZOVZ se pak uvádí: „*Prováděcí právní předpis upraví členění očkování a podmínky provedení očkování, způsoby vyšetřování imunity, pracoviště s vyšším rizikem vzniku infekčního onemocnění a podmínky, za nichž mohou být v souvislosti se zvláštním očkováním fyzické osoby zařazeny na pracoviště s vyšším rizikem vzniku infekčního onemocnění.*“

Skutečnost, že ve Vyhlášce **není upraven způsob vyšetření imunity**, jak tomu je v případě jiných nemocí uvedených ve vyhlášce č. 537/2006 Sb., **je vadou Vyhlášky**. Zpracovatelka má za to, že kdyby úmyslem normotvůrce bylo imunitu před vakcinací nevyšetřovat, pak by normotvůrce v důvodové zprávě rozhodnutí neupravit způsob vyšetření imunity Vyhláškou řádně zdůvodnil, jak mu ukládají Legislativní pravidla vlády. Za daných okolností má

zpracovatelka za to, že Normotvůrce v tomto konkrétním případě pouze nerespektoval požadavek daný v ZOVZ, a proto došlo k tomu, že způsob, jak imunitu proti infekci před očkování zjišťovat, ve Vyhlášce neupravil. Podle názoru zpracovatelky tedy platí, že zjištěná imunita vůči infekci je důvodem pro neprovedení očkování.

Chybějící část předpisu je možné považovat za jakousi mezeru v právu, kterou lze dle názoru zpracovatelky **překlenout analogií**. Např. v ust. § 9 odst. 2 vyhl. č. se uvádí, že zvláštní očkování proti hepatitidě B se neprovede u fyzické osoby s prokazatelně prožitým onemocněním virovou hepatitidou B a u fyzické osoby s titrem protilátek proti HBsAg přesahujícím 10 IU/litr a dále u fyzických osob, které byly prokazatelně očkovány proti virové hepatitidě B. Analogicky se ostatně v praxi postupuje v případě pravidelného očkování, kdy trvají-li rodiče na tom, některá očkování se neprovedou, pokud má dítě prokazatelně protilátky proti danému onemocnění. Tento postup je naprosto racionální i z pohledu zákonodárce. Očkování osob již imunizovaných a imunních je nejen nadbytečné, ale z pohledu medicínského a etického i nevhodné. Lékaři odedávna ctí zásadu, že lék, který není indikovaný, je kontraindikovaný. V případě vakcinace postinfekční osoby zde navíc existuje riziko vzniku závažných imunologických postižení, např. v důsledku vzniku tzv. imunokomplexů. Prodělané onemocnění proti tomu zajišťuje velmi solidní ochranu, což v současnosti můžeme pozorovat v praxi – postinfekčních je mezi hospitalizovanými naprosté minimum.¹

Dalším důvodem pro neočkování je zjištění zdravotního stavu, který brání podání očkovací látky, tzv. **kontraindikace**. Podle § 46 odst. 2 ZOVZ poskytovatel zdravotních služeb zapíše kontraindikace do zdravotnické dokumentace a fyzické osobě o důvodu upuštění od očkování vydá potvrzení. Zákon neuvádí žádný výčet kontraindikací, zápis kontraindikací je na tom, komu se pacient svěří do péče. Současná doporučení Ministerstva zdravotnictví se týkají zapisovaných kontraindikací do ISINu, nikoli povinnosti se očkovat.

Zpracovatelka si na tomto místě dovoluje připomenout, že dalším důvodem pro neprovedení očkování je i tzv. **výhrada svědomí**. Možnost výjimky z náboženských důvodů judikoval Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 3. února 2011, sp. zn. III. ÚS 449/06, v němž výslovně uvedl: „*V případě, že tu jsou takové okolnosti, které zásadním způsobem volají pro zachování autonomie dané osoby a pro výjimečné nesankcionování povinnosti podrobit se očkování, nesmí orgán veřejné moci povinnost podrobit se očkování sankcionovat či jinak vynucovat.*“ Na toto rozhodnutí navázal Ústavní soud nálezem ze dne 22. prosince 2015, sp. zn. I. ÚS 1253/14, v němž uznal i světskou výhradu svědomí. V této souvislosti Ústavní soud zdůraznil, že **svoboda svědomí má pro demokratický právní stát, respektující liberální myšlenku přednosti lidské bytosti před státem, konstitutivní význam**. V souvislosti s výhradou svědomí v případě vakcín

¹ např. Komárek, A. Straka, R. Hospitalizovaní pacienti s COVID-19. <https://smis-lab.cz/2021/11/23/hospitalizovani-pacienti-s-covid-19/>, více na <https://data.nzis.cz/news-detail/cs/56-covid-19-pripravujeme-nove-datove-sady/a-covdata.cz>

proti covidu-19, kterými se očkuje v ČR, zpracovatelka připomíná, že při jejich testování vědci použili buněčné embryonální linie z potracených plodů.²

3. **Je v souladu s právem požadavek na určení intervalů základního očkování a přeočkování podle SPC?**

Souhrn údajů o přípravku, tzv. SPC, je povinný soubor informací, které musí výrobce, resp. distributor, poskytovat spolu s léčivem. SPC je základním zdrojem informací pro lékaře, farmaceuty a další odborné pracovníky ve zdravotnictví, v souladu s ním se pak musí připravovat veškeré další informační tiskoviny, např. příbalový leták, informace o léku v inzerátech apod., nikoli pramenem práva. Jestliže se Vyhláška odvolává na SPC a nestanoví počet dávek základního očkování a intervaly mezi nimi ani časový odstup pro přeočkování, ponechává faktické uložení povinnosti na soukromé osobě – výrobci vakcíny, což je v demokratickém zřízení nepřijatelné.

Ačkoli podle čl. 7 Listiny základních práv a svobod smí být zásah do tělesné integrity dán jen zákonem, Ústavní soud v minulosti shledal, že skutečnost, že přehled konkrétních infekčních nemocí a způsob očkování proti nim jsou v našem právním řádu upraveny ve vyhlášce, je ústavně konformní. I když nebudeme o této otázce s Ústavním soudem polemizovat, je naprosto nepřijatelné, abychom rezignovali na Ústavu a jí chráněné hodnoty. Podle čl. 2 odst. 1 Ústavy je zdrojem veškeré státní moci lid, který ji vykonává prostřednictvím orgánů moci zákonodárné, výkonné a soudní. Zdrojem moci se rozhodně nesmí stát žádná třetí osoba, jakou výrobci vakcín jsou. Takovéto určení povinnosti ani nenaplnuje požadavek na právní jistotu. Právo má být stabilní, jednotné, jednoduché a předvídatelné.

Podle názoru zpracovatelky **požadavek na určení intervalů základního očkování a přeočkování podle SPC daný Vyhláškou není v souladu s právem**. V případě případného soudního sporu v souvislosti s Vyhláškou (např. sporu pracovně právního) je třeba počítat s tím, že **soud je podle čl. 95 odst. 1 Ústavy oprávněn posoudit soulad jiného právního předpisu se zákonem** nebo mezinárodní smlouvou. Nelze tedy vyloučit, že **pokud by došlo k ukončení pracovního poměru z důvodu, že by se zaměstnanec nechtěl očkovat na základě intervalů daných v SPC, soud by mohl rozhodnout ve prospěch zaměstnance, což by zaměstnavateli mohlo způsobit značné náklady na zaměstnancovo odškodnění**

4. **Existují další důvody pro to se domnívat, že Vyhláška je v rozporu se zákonem? Pokud ano, mohlo by to mít nějaké závažné konsekvence?**

² Prentice, D. Update: COVID-19 Vaccine Candidates and Abortion-Derived Cell Lines
<https://lozierinstitute.org/update-covid-19-vaccine-candidates-and-abortion-derived-cell-lines/>

Ano, takových důvodů je více. Jedním z nejzávažnějších je, že **žádná ze současných vakcín nedokáže zamezit vzniku a šíření covidu-19**. K tomu si zpracovatelka dovoluje odkázat na odborné stanovisko MUDr. Vladimíra Čížka „*Vliv očkování na ochranu populace před šířením viru SARS-CoV-2*“³ a na preprint švédské studie⁴, která ukazuje, jak se účinnost vakcíny Comirnaty (Pfizer/BioNTech) proti symptomatické infekci snížila z 92 % během prvního měsíce na 47 % ve 4-6 měsíci a od 7. měsíce nebyla zjištěna účinnost žádná. V současnosti se po světě šířící mimořádně nakažlivá varianta SARS-CoV-2 omikron tento fakt ještě umocňuje.

Přitom podle § 46 odst. 1 ZOVZ se pravidelné očkování provádí **k zamezení vzniku a šíření závažných infekčních onemocnění s vysokým rizikem dalšího epidemického šíření v kolektivech a život ohrožujících infekčních onemocnění**.

Polemizovat by se dalo i o závažnosti onemocnění covid-19. Ačkoli průběh tohoto onemocnění může být velmi vážný i fatální, IFR (smrtnost) tohoto onemocnění se v Evropě pohybuje pouze kolem 0,3–0,4 %, globálně je pak IFR 0,15 % (ref. ⁵). U dětí dosahuje IFR 0,005 % (ref. ⁶) a těžkým či kritickým průběhem onemocnění je k dnešnímu dni postiženo celosvětově pouze 0,2 % aktivních nemocných.⁷

V ust. § 47 odst. 1 ZOVZ se podává: „*K pravidelnému, zvláštnímu a mimořádnému očkování může poskytovatel zdravotních služeb použít jen očkovací látky **podle antigenního složení** očkovacích látek stanoveného Ministerstvem zdravotnictví podle § 80 odst. 1 písm. e). To neplatí, jde-li o pravidelné očkování a fyzická osoba požádá o jeho provedení jinou registrovanou očkovací látkou.*“ Podle § 80 odst. 1 písm. e) ZOVZ musí být antigenní složení očkovacích látek pro pravidelná, zvláštní a mimořádná očkování a zveřejněno ve formě sdělení ve Sbírce zákonů, a to vždy do 28. února kalendářního roku, a to po doporučení Národní imunizační komise, zřízené jako poradní orgán Ministerstva zdravotnictví.

Skutečnost je následující:

- Národní imunizační komise žádné doporučení ve smyslu citovaného ustanovení § 80 odst. 1 písm. e) ZOVZ nevydala.

³ Čížek, V. Vliv očkování na ochranu populace před šířením viru SARS-CoV-2. 08.10.2021. <https://smis-lab.cz/2021/10/18/ockovane-osoby-mohou-sirit-koronavirus-vakcina-neni-dostatecne-ucinna/>.

⁴ Nordström, P., Ballin, M., Nordström, A. Effectiveness of Covid-19 Vaccination Against Risk of Symptomatic Infection, Hospitalization, and Death Up to 9 Months: A Swedish Total-Population Cohort Study. 25.10.2021. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3949410 (dostupné 05.12.2021)

⁵ Ioannidis J. P. A. Reconciling estimates of global spread and infection fatality rates of COVID-19: An overview of systematic evaluations. European Journal of Clinical Investigation. 26.03.2021. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/eci.13554>

⁶ Ward, J. L. et al. Preprint at <https://www.medrxiv.org/content/10.1101/2021.07.01.21259785v1.full.pdf> (2021)., Smith, C. et al. Preprint at <https://www.medrxiv.org/content/10.1101/2021.07.07.21259779v1.full.pdf> (2021). a Harwood, R. et al. Preprint at <https://www.medrxiv.org/content/10.1101/2021.06.30.21259763v1.full.pdf> (2021)

⁷ https://www.worldometers.info/coronavirus/?utm_campaign=homeAdvegas1?

- Antigenní složení vakcín pro rok 2022 bylo vyhlášeno sdělením Ministerstva zdravotnictví č. 472/2021 Sb. – toto sdělení antigenní složení vakcín proti covid-19 neobsahuje.
- Antigenní složení vakcín proti covid-19 nemůže v současnosti sdělení Ministerstva zdravotnictví obsahovat, jelikož vakcíny, kterými se očkuje na území ČR, antigen neobsahují. Namísto toho obsahují jakýsi „pokyn“, jak takový antigen vytvořit uvnitř těla očkovaného. Takovým „pokynem“ je ve vakcínách Comirnaty (Pfizer/BioNTech) a Spikevax (Moderna) mRNA a ve vakcínách Vaxzevria (AstraZeneca) a Janssen (Johnson & Johnson) je takovým „pokynem“ virový vektor, čili modifikovaný neškodný virus. Teprve po dodání „pokynu“ do organismu očkovaného některé buňky na základě „pokynu“ vytvoří antigen.

Dle názoru zpracovatelky je zřejmé, že **jestliže** vakcíny používané na území ČR neobsahují antigen, jejich **antigenní složení nemůže být uvedeno ve sdělení** Ministerstva zdravotnictví, a pak **tyto vakcíny nemohou být za stávající právní úpravy určeny ani k pravidelnému ani zvláštnímu ani mimořádnému očkování.**

Další otázkou je, zda lze po povinné očkování použít **očkovací látku, která nebyla řádně registrovaná**. Jestliže se ve druhé větě výše citovaného ustanovení § 47 odst. 1 ZOVZ mluví o „*jiné registrované očkovací látce*“, prostým logickým výkladem je třeba dojít k závěru, že i ve větě první tohoto ustanovení se pojednává o „*registrované očkovací látce*“. V této souvislosti je třeba připomenout, že všechny vakcíny, kterými se v tento moment očkuje na území ČR, jsou v Evropě **registrované pouze podmíněčně**, a to v souladu s čl. 14 odst. 7 nařízení č. 726/2004.⁸ Na základě nařízení č. 507/2006⁹ se nejedná o registraci definitivní, na svou řádnou registraci v Evropě výše uvedené vakcíny teprve čekají.

Jen pro informaci zpracovatelka uvádí, že podle čl. 4 odst. 1 nařízení č. 507/2006 lze podmíněčnou registraci udělit, pokud „*výbor shledá, že sice nebyly předloženy úplné klinické údaje k bezpečnosti a účinnosti daného léčivého přípravku*“, avšak byly splněny požadavky dané tímto ustanovením. V naléhavých situacích lze udělit podmíněčnou registraci, i tehdy, jestliže nebyly předloženy úplné předklinické nebo farmaceutické údaje, což je případ vakcín, kterými se očkuje v ČR. Podle článku 5, bodu 1 výše uvedeného nařízení se upravují specifické povinnosti požadované k udělení řádné registrace takto: „*Od držitele podmíněčné registrace se prostřednictvím specifických povinností požaduje, aby dokončil probíhající studie nebo aby provedl studie nové, které by potvrdily, že poměr rizika a prospěšnosti je*

⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 726/2004 ze dne 31. března 2004, kterým se stanoví postupy Společenství pro registraci humánních a veterinárních léčivých přípravků a dozor nad nimi a kterým se zřizuje Evropská agentura pro léčivé přípravky

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A32004R0726>

⁹ Nařízení Komise (ES) č. 507/2006 ze dne 29. března 2006 o podmíněčné registraci pro humánní léčivé přípravky spadající do oblasti působnosti nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 726/2004 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32006R0507>

*pozitivní, a které by poskytly dodatečné údaje uvedené v čl. 4 odst. 1. Specifické povinnosti lze navíc uložit i ve vztahu ke shromažďování farmakovigilančních údajů.“ U vakcín proti covid-19 však **dosud nemáme k dispozici řadu údajů, a to včetně údajů o dlouhodobé bezpečnosti.***

S ohledem na to, že **vakcíny, kterými se v současnosti očkuje v ČR, nejsou řádně registrované, nelze je podle názoru zpracovatelky využít pro účely ani k pravidelnému ani zvláštnímu ani mimořádnému očkování.**

Poskytovatel zdravotních služeb, který by k pravidelnému, zvláštnímu či mimořádnému očkování použil vakcínu, jejíž antigenní složení není uvedeno ve sdělení – viz výše, či vakcínu, která nebyla řádně registrovaná, by se dopouštěl jednání v rozporu se zákonem se všemi odpovědnostními důsledky. V případě újmy na zdraví způsobené takovou vakcinací by se mohlo jednat i o značné odškodnění poškozeného, případně by zde mohla nastat i trestně právní odpovědnost v souvislosti s celou řadou trestných činů na životě a zdraví.

Vyhláška byla vydána v rozporu s vůlí koalice, která zvítězila ve volbách, ale v době vydání vyhlášky jí nebylo umožněno sestavit vládu. Jak z prohlášení před jmenováním nové vlády, tak i z pozdějších prohlášení ministra zdravotnictví Válka se lze domnívat, že Vyhláška bude do půlky února 2022 minimálně změněna, ne-li zrušena. Důvodů pro pochybnosti o Vyhlášce vedly skupinu senátorů k podání návrhu na její zrušení k Ústavnímu soudu. Nátlak na kohokoli, aby se podle této vyhlášky v současné situaci očkoval, je naprosto neetický – očkování patří mezi nevratné zdravotní zásahy, a proto by se k určování povinnosti očkovat se mělo přistupovat obezřetně. Nátlak za pomoci pohružky, například ztráty zaměstnání, by mohlo být postihnutelné i v rámci trestně právní odpovědnosti, a to nejen fyzické, nýbrž i právnické osoby.

Závěr

Před dvěma lety jsme byli konfrontováni s neznámým virem. Byli to především zdravotníci a zaměstnanci v sociálních službách, policisté, hasiči a leckde i vojáci, kteří byli nebezpečí neznámého viru vystaveni ze všech nejvíce. Chodili do práce a zachraňovali životy, aniž by věděli, jestli sami neonemocní a nezemrou nebo jestli nákazu nepřinesou domů a jestli kvůli jejich práci neonemocní jejich nejbližší. Velká část z nich skutečně onemocněla covid-19 prodělala a svou imunitou výrazně přispěla ke kolektivní imunitě celé společnosti. Velká část uvěřila, že bude chránit pacienty a své okolí tím, že se naočkuje, a naočkovala se, ačkoli ne vždy bez následných obtíží. Nyní jim má být „odplatou“ vnucené povinné očkování dopředu neznámým počtem dávek pouze dočasně registrovaných očkovacích látek, jejichž dlouhodobé účinky neznáme a s ohledem na délku klinických hodnocení ani znát nemůžeme.

Podle názoru zpracovatelky je naprosto zřejmé, že osoby dosud neočkované proti onemocnění covid-19 mají povinnost do 28.02.2022 podstoupit očkování první očkovací dávkou, nikoli celé základní očkování. Za obzvlášť absurdní požadavek zpracovatelka považuje požadavek na absolvování očkování v takovém předstihu, aby se očkovanému do 28.02.2022 stačily vytvořit protilátky. Tento požadavek nemá oporu v žádném právním předpisu a nelze vyvodit ani analogicky ve vztahu k očkování proti jiným nemocem. Povinnost zaměstnance očkovat se proti covid-19 není absolutní, z této povinnosti existují výše popsané výjimky. Vyhláška č. 466/2021 Sb. z 07.12.2021, která novelizuje vyhlášku č. 537/2006 Sb., o očkování proti infekčním nemocem, vykazuje řadu nedostatků, pro něž je možné se domnívat, že je minimálně v některých svých částech v rozporu se zákonem a ústavním pořádkem. V případě, že Vyhláška nebude včas zrušena a řada zaměstnanců dostane výpověď, protože se ve lhůtě dané Vyhláškou proti onemocnění covid-19 neočkovala, lze očekávat řadu pracovněprávních sporů.

Výhrada využití tohoto stanoviska:

Toto stanovisko bylo vypracováno ve vztahu ke konkrétním otázkám s ohledem na stav právního řádu ke dni zpracování tohoto stanoviska a není určeno k řešení jiných otázek.

Přestože bylo toto stanovisko zpracováno s odbornou péčí a za použití nejnovějších poznatků v dané oblasti, je možné že názor orgánu či instituce autoritativně rozhodující o otázkách, jejichž řešení je předmětem tohoto stanoviska, může být v některých bodech odlišný od názorů uvedených v tomto stanovisku, přestože zákonná úprava může svědčit názorům zde uvedeným. Zpracovatelka si pro takový případ vyhrazuje právo na obhajobu svého názoru, jinak zaniká nárok na náhradu škody vzniklou v důsledku využití tohoto stanoviska.